17 Jaar, No. 101. — 'SHERTOGENBOSCH. — Donderdag 28 Augustus 1845.

DE NOORD-BRABANDER,

Staats- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS-PRIJS
Voor de Stad: f 2.
Franco per post. „ 14.

DICERE VERUM QUID VETAT? HORATIUS.

ADVERTENTIEN:
15 cents de regel.
behalve 35 cents zegel.

(Verschijnende driemalen in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.)

TURKIJE.

KONSTANTINOPEL, [redacted] digers der vij[redacted] eene bijeenkomst gehouden te Baydkderé, bij den gezant van Oostenrijk, om de nota dezer dagen door de Porte, over de aangelegenheiden van Syrie uitgedeeld, te onderzoeken. Het schijnt dat men [redacted] ten hoofdpunten eens geworden is, en dat de door de Porte voorgestelde maatregelen geen [redacted] tegenkanting ontmoet hebben. Chekib Effendi voegde daarom de instructiën voor den Consulte te Beyruth openlijk mede gegeven om geheimen tegenstreving van [illegible] zijde te voorkomen, [illegible] vraag is niet ingewilligd. Chekib Effendi zal binnen acht of tien dagen naar Beyruth vertrekken, [illegible] dat niet [illegible] gedurende zijne afwezigheid [illegible] het beheer der buitenlandsche zaken zal [illegible]

Nieuwe opstanden zijn op onderscheidene punten van Turkije uitgebarsten. Te Bagdad is de [illegible] tegen den gouverneur opgestaan, doch verslagen zijnde heeft hij de vlugt naar Perzie genomen. Verscheidene beys van Kurdistan zijn [illegible] den [illegible] Mosul opgeroepen geworden, [illegible] ding aangenomen. Men zegt dat reeds 15000 [illegible] ters de wapens opgevat hebben. [illegible] schijnlijk dat deze [illegible]

INDIËN EN CHINA.

De laatste tijdingen van Calcutta 2 Julij, Madras 10, en Bombay 29 Julij luiden het volgende:

De kust van Coromandel, naar de stille des [illegible] dunde, [illegible] de cholera maait de [illegible] weg. Deze verschrikkelijke ziekte rukt te Madras dagelijks 5 tot 7 honderd slagoffers weg, maar, Gode zij dank, de laatste tijdingen geven de hoop dat de verwoestingen der ziekte afnemen; na dertig duizend menschen nedergeveld te hebben, om, als het were, van haar vermogen te getuigen, [illegible] bevier alje de straten met gras begroeid, [illegible] dat de inwoners die stad verlaten hebben. Bijdrang van den 20 Maart tot 2 Mei telt [illegible] dooden.

Gholab Singh heeft alles aangewend om zich te verzekeren van de getrouwheid der troepen, ten behoeve van Peshura-Singh, die zich meester heeft gemaakt van zes lakhs met roupijen, naar Peshawier afgezonden. De schoonvader van den ex-Rajah Heera Singh is aan de cholera overleden. Naauwelijks was hij niet meer, of Jouvahir-Singh liet zijn paard en andere voorwerpen, welke hij op zijn sterfbed aan de algemeene liefdadigheid had geschonken, in beslag nemen. Die vizier wordt dag tot dag minder populair, en Peshura-Singh wordt gezegd de waardigheid van vizier te bestijgen.

In Ceylan heeft de thee oogst een aanvang genomen. Het uiterlijke heeft een goed uitzigt; maar ongelukkiglijk heeft het blad weinig geur; het [illegible] dieren.

De cholera heeft hare verwoestingen uitgestrekt tot aan de oevers van Sutledje, in Jerozoban zelve.

GRIEKENLAND.

[redacted] koning Otto, en dringend verzoek van den voorzitter van zijnen raad, vijftien nieuwe senatoren benoemd, aan eene andere zijde, zouden, volgens dezelfde correspondentie, hevige woordenwisselingen hebben plaats gehad tusschen de heeren Coletti en Metaxas, betreffende het gedrag, door dezen laatste gehouden in de beraadslagingen over de organisatie der heilige synode, het ontslag van de heer Metaxas zou daarvan het gevolg geweest zijn.

DUITSCHLAND.

Uit Weenen schrijft men van den 20 Augustus: De hertog van Bordeaux is eergisteren alhier aangekomen met een talrijk gevolg en heeft bezoeken afgelegd bij de verschillende leden van het Aartshertogelijk Huis van Este en te Schönbrunn bij den keizer en de keizerin het middagmaal gebruikt. Deze avonde is de prins van Froohdorf teruggekeerd.

Den 19 dezer, in den namiddag, zijn de koning en koningin der Belgen te Coburg aangekomen. Een uur daarna kwamen ook koningin Victoria en prins Albert, met de graven Aberdeen en Liverpool en verder gevolg, alhaar aan. Ik was op het vorstelijk zomerverblijf te Ketschendorf, dat hare tante, de grootvorstin van Rusland, verwelkomd, en werd, bij het nadeen der stad door verschillende autoriteiten begroet, terwijl negentig jonge meisjes, in bevallige witte kleeding met groene sjerpen, gedichten en bloemen overreikten. De intogt geschiedde, onder het gejubel der volksmenigte, in een met zes paarden bespannen rijtuig, neerens hetwelk de regerende hertog, te paard gezeten, reed. De leden der vorstelijke familie, waartoe de Groothertog van Baden behoorde, stonden aan den hoofdtrap van het paleis, alwaar ook de hertogin-weduwe van Kent hare doorluchtige dochter te gemoet snelde. Nog dienzelfden avond is een uitstap naar het naburig Rosenau gemaakt. Den volgenden dag zou het hof den schouwburg bezoeken. Volgens het programma moest vrijdag een groot bal op het paleis gegeven worden, terwijl dingsdag de zes en twintigste verjaardag van prins Albert luisterrijk wordt gevierd, waarna de vorstelijke reizigers woensdag hunnen togt naar Gotha voortzetten.

De grootvorst Constantijn is den 1 dezer te Konstantinopel gearriveerd, en heeft, na een korte stoomvaart, zijne terugreis over Odessa voortgezet.

WURTEMBERG.

De toestand van de godsdienst in Wurtemberg is gansch niet bemoedigend. Duitschland kent sedert lang den staat van verlatenheid, waarin de Kerk zich bevindt in een land, alwaar de catholijke bevolking juist met de helft der protestantsche gelijk staat. Talrijke en krachtige vertoogen zijn meer dan eens op het spreekgestoelte der beide kamers ingebragt, zonder nog het stelsel van slaverij, minder gevestigd door de wetten, dan door de administratieve almagt, welke met die [illegible] te hebben [illegible] Het [illegible] den geloovigen, na alles beproefd te hebben, om het gouvernement van Wurtemberg tot betere gevoelens te brengen, niet tot krachtigere maatregelen zijne toevlugt nam. De hooge ouderdom en volslagene blindheid van den bisschop van Rothenburg, de eenige bisschop van dat land, en die daarom in de officiele taal *lands-bisschop* genoemd wordt, (eene benaming, waaronder verstaan wordt een *nationale bisschop*, dat is, onafhankelijk van elk ander gezag dan dat van den staat) schenen de benoeming van eenen coadjutor onvermijdelijk te maken; maar het gouvernement heeft telkens dezen heilzamen maatregel weten te verijdelen, door den H. Stoel steeds candidaten voor te stellen, welke deze, onder geene voorwaarde, kon aannemen. In die omstandigheden heeft de Paus zich genoodzaakt gezien, achtervolgens twee breven aan den bisschop te rigten, waarin hij zijne ontevredenheid uitdrukt over den toestand, waarin men de katholijke kerk heeft laten geraken, alsmede over de oppermagt, waarvan een te vreesachtig gezag het gouvernement zich heeft laten meester maken over de [illegible] instellingen der kerk.

Ofschoon de strengste bevelen van den minister der eeredienst zich tegen de afkondiging der apostolische brieven verzet hebben, zijn deze echter niet aan de algemeene bekendheid ontsnapt, en de indruk, welken zij op de catholijke bevolking gemaakt hebben, heeft het gouvernement zoodanig verontrust, dat het zich verpligt heeft gezien aan den Paus eene regtvaardigende memorie te zenden, welke het beproefd heeft, even als de breven, met de strengste geheimhouding te bedekken. Daarin wordt hoog opgehaald van de milddadigheid der kroon jegens de Kerk, en van de voordeelen, welke deze trekt uit de welwillende bescherming van den staat. Maar men gaat met een zorgvuldig stilzwijgen voorbij, dat die voorgewende bescherming, welke inderdaad niets andere is dan eene *heiligschennige suppremattie*, door de Kerk noch gewenscht, noch gevraagd wordt; men zwijgt over de groote wanorde, welke die bescherming in al de takken van het kerkelijk beheer heeft aangebragt; men zwijgt over de zoo dikwijls herhaalde mishandelingen van priesters, die aan de kerkelijke wetten getrouw bleven; in een woord, men gaat met een verraderlijk stilzwijgen de voornaamste derwerpen voorbij, welke zulke billijke klachten en vertoogen van de zijde der catholijke geestelijkheid en bevolking hebben uitgelokt.

Maar wat het Wurtembergsche gouvernement heeft willen doen, dit heeft een catholijk die uit voorzigtigheid zijnen naam verborgen heeft moeten houden, met eene lofelijke onverschrokkenheid ondernomen. In een werk door den boekhandel van Kurter, te Schaffhousen, in het licht gegeven, is de tekst opgenomen der pausselijke breven, der memorie van het Wurtembergsche gouvernement en komt de beredeneerde opsomming voor daarta-

rijke gileven van de catholijke Kerk in het land. Dit werk, hetwelk daadzaken stelt, tegenover de leugenachtige beweringen, of een verraderlijk stilzwijgen, overdekt met eene verdiende schande de organen van een gouvernement, hetwelk niet alleen de voorschriften der natuurlijke wet jegens eene Kerk, die veel ouder is dan dit nieuw opgerigt koningrijk, met voeten treedt, maar ook de voorwaarden van gelijke regten der twee geloofsbelijdenissen schendt, ofschoon onder derzelver bekrachtiging en waarborg de inlijvingen van grondgebied, welke gediend hebben ter oprigting van het nieuwe koningrijk, hebben plaats gehad.

PRUISSEN.

De burgerij van Keulen heeft den koning een verzoekschrift aangeboden, tot het invoeren van het gemeentelijk kiesstelsel. De burgers, zoo zeggen zij, verlangen een ruimer deel in de behandeling hunner zaken te verkrijgen, dat is te zeggen, vrijelijk hunne gemeenteraden en burgemeesters te kiezen. Dit verzoekschrift is gedagteekend van den 14 Augustus. Dezelfde vraag was reeds geopperd bij den zevenden rijnschen landdag.

— Het schijnt dat de minister van buitenlandsche zaken, von Bulow, zijn ontslag gevraagd en verkregen heeft. Hij is het tweede lid van het cabinet van Berlijn, die zich sedert eenigen tijd aan het beheer onttrekt.

SPANJE.

Tijdingen uit Madrid van den 19 melden dat de openbare rust in die hoofdstad ernstig geschokt is.

Men weet dat de heer Mon, minister van financien, een nieuw stelsel van belastingen, hetzelfde voor al de spaansche gewesten, ingevoerd heeft. Dit stelsel heeft op vele plaatsen, vooral in Katalonië, Aragon en Valence, die in het vervolg zwaardere lasten zullen te betalen hebben, dan tot heden het geval was, veel ontevredenheid verwekt. Navarra en de baskische gewesten, die geene geregelde belastingen betaalden, hebben zich ook sterk tegen de plannen des ministers uitgelaten.

Eenige dagen geleden moest het nieuwe stelsel van invordering insgelijks te Madrid ten uitvoer gelegd worden, de afgevaardigden van den handel en de nijverheid hadden den minister een verzoekschrift aangeboden, eenige wijzigingen in het patentregt vragende. De minister geweigerd hebbende hieraan gehoor te geven, is er onder de handelsklasse eene ernstige beweging ontstaan. Talrijke zamenscholingen hebben in de straten en op de markten plaats gehad; al de winkels zijn dadelijk gesloten en het bewind heeft de tusschenkomst der gewapende magt noodig geoordeeld. De kavallerie en eenige losbrandingen van geweervuur hebben de menigte uiteen gedreven. Men berigt echter dat slechts twee personen gesneuveld zijn; twee officieren en een sergeant zijn gevaarlijk gekwetst geworden.

Bij het vertrek van den koerier, die deze tijdingen overbrengt, was de bezetting van Madrid onder de wapens. Aanzienlijke versterkingen, uit de bezettingen van Cuenca en Guadalaxara waren te Madrid aangekomen en de aldaar aanwezige ministers hebben den kapitein-generaal Mazaredo de uitgestrektste volmagt gegeven, om des noods de geheele provincie van Madrid in staat van beleg te verklaren. De stad was vrij rustig, ofschoon steeds een weinig gistend. De kommandant heeft eene krachtige proclamatie uitgevaardigd en onder zware straffen, de heropening der winkels geboden.

FRANKRIJK.

PARIJS, 23 Augustus. De minister van Binnenlandsche Zaken heeft 3000 franken ter beschikking van den prefect der Seine-Inférieure gesteld, om te dienen tot onderstand der slagtoffers van den ramp van den 19 dezer.

De koninklijke familie heeft hare deelneming in die ramp doen kenbaar maken en het toezenden van ondersteuning beloofd.

— Te Bordeaux heeft den 22 dezer een hevige brand gewoed. Eenige huizen en pakhuizen met voorloop opgevuld zijn de prooi der vlammen geworden. Met ongehoorde inspanning heeft men eenige andere pakhuizen vrij gehouden, waarin meer dan drie duizend vakken brandewijn en voorloop aanwezig waren; zonder dat ware de ramp onberekenlijk geweest.

De val van den muur van een der afgebrande huizen heeft den volgenden ochtend, den commandant, den adjudant-majoor, een luitenant en drie pompiers verpletterd. Een ander pompier en twee soldaten zijn gekwetst. De schade wordt berekend op drie millioen franken.

— Het regterlijk onderzoek omtrent den brand aan de werf van Toulon heeft nog geen resultaat gehad. Men wijt dien steeds aan de galerboeven, en vroeg of laat zullen de daders wel bekend worden.

— 24 augustus. De koning heeft negen nieuwe leden voor de kamer der Pairs benoemd, allen tot dusverre leden van de kamer der Gedeputeerden.

— De generaal de la Rue is te Parijs aangekomen.

— De *Moniteur* deelt eene telegraphische depêche mede, die berigt, dat de hertog en de hertogin van Nemours, hunne intrede in Bayonne hebben gedaan en met de levendigste toejuichingen zijn verwelkomd.

— Naar het zeggen der kooplieden is de aardappelenmarkt te Parijs nimmer zoo overvloedig voorzien geweest als thans. De grond in Frankrijk schijnt bijzonder geschikt voor de aardappelenteelt; van jaar tot jaar neemt die vrucht in voortreffelijke hoedanigheid toe. De maat, die vroegere jaren 30 à 40 ctmes kostte, wordt nu voor 10 ctmes verkocht.

— De parijsche *Constitutionnel* bevat een lang artikel over de duitsche kerk, waaraan wij de volgende bijzonderheden ontleenen:

„De verschijning van Ronge deed oogenblikkelijk een hoop hervormers ontstaan, en zoodra hij zijne geloofsbelijdenis had afgelegd, openbaarde zich de scheuring. Heden zegt men dat de duitsch-catholijke kerk vergend is; het is niet te min zeker dat de verklaring van Leipzig, in het oog van velen onvoldoende is, dat Czersky zich in tweespalt met Ronge bevindt, vooral betrekkelijk de leer der godheid des Zaligmakers. De eerste, zonder daaromtrent eene stellige verklaring te hebben afgelegd, heeft zich in eene zoo dubbelzinnige stelling geplaatst, dat hij de beschermer en het opperhoofd geworden is van al degenen die de godheid des Zaligmakers loochenen. In eenen brief aan het dagblad van Voss gerigt, werpt Czersky van zich de bedoeling af, om verdeeling in de nieuwe kerk te willen strooijen; maar hij verzekert vervolgens op eene stellige wijze dat de verklaring van Leipzig hem onvoldoende voorkomt. Hij voegt er bij dat hij in geen betrekking staat met degenen, die Christus niet als Gods zoon beschouwen. Dit is toch vrij positief, doch het latere gedrag van Czersky schijnt het laatste gedeelte zijne verklaring te logenstraffen.

De predikant Wislicenus wil ook eene nieuwe kerk stichten. Ditmaal heeft de tijdelijke magt er zich mede ingelaten. Wislicenus is een protestantsch predikant, die bevond dat de hervorming niet ver genoeg uitgestrekt was, en het neo-protestantismus stichtte, hetwelk in onderscheidene plaatsen, en vooral te Berlijn, aanhangers telt. Deze neo-protestanten, even als de vrienden des lichts, rigten vooral hunne slagen tegen de piëtisten, eene hervormde secte, welke zich in een diep mysticismus gedompeld heeft. Te Berlijn worden protesten tegen die piëtisten geteekend, onder het opzigt van den predikant Uhlich, die zich aan het hoofd geplaatst heeft. Een ieder neemt hieraan deel, zelfs de vrouwen, onder welke laatste men de handteekening aantreft van mevr. Bettina Arnim, deze eenigzins zonderlinge vrouw, die achttien maanden geleden het werk geschreven heeft ten titel voerende: *Dit boek behoort den Koning.* Het Berlijnsche cabinet schijnt echter niet meer gezind ten voordeele van het neo-protestantismus dan van het neo-catholicismus, en toen de koning van Pruissen, in het laatst van Julij te Halle door Dr. Schwetschke werd aangesproken die hem de begenadiging van Wislicenus vroeg, antwoordde hij, dat het regt zijnen loop zou hebben. Deze tamelijk uitvoerig beredeneerde verklaring, doet de gevoelens van het gouvernement zien jegens de nieuwheids-predikers. Men heeft echter reeds gezien, dat de verklaringen niet genoegzaam afdoende zijn en de onlusten, welke te Posen, Breslau, Leipzig en Frankfort hebben plaats gehad, bewijzen dat er vele menschen zijn, die besloten hebben de hervorming ernstig door te zetten, of in dezelve een voorwendsel willen putten om van het godsdienstige tot op het staatkundige te komen, en [illegible] concessien te erlangen, welke de koning van Pruissen nog niet gezind schijnt toe te staan.

ZWEDEN.

STOCKHOLM 12 aug. Ik voldoe heden aan de belofte, u in mijnen vorigen brief gedaan, om u de volkomene godsdienstige bevrijding onzer catholijke broeders in Noorwegen te melden. Het is den 16 julij, feestdag van de H. Maria van den berg Carmel, dat de koninglijke bekrachtiging gegeven is aan de wet, door de beide kamers der Storthing aangenomen, en welker inhoud reeds bekend is. Den 1 dezer maand heeft de afkondiging derzelve in de dagbladen van Christiania plaats gehad. De godvreezende en ijverige zendeling, de eerw. heer Montz is opgetogen van vreugde, en stelt zich voor een ruim gebruik te maken van de vrijheid, welke den catholijken gegeven is. Reeds, en onmiddellijk na de aanneming der wet door de Storthing, heeft hij eene reis door Noorwegen aanvaard. Te Bergen, tweede stad des rijks, heeft hij eenige catholijken gevonden die hem met ware geestvervoering ontvangen hebben; hij is eenige dagen gebleven aldaar, voorgaat eerst sedert drie eeuwen, het heilig misoffer opgedragen en de heilige sacramenten toedienende aan deze kleine gemeente, die met ongeduld eenen priester verlangde. Onderscheidene catholijke familien dier stad hebben besloten hunne kinderen toe te vertrouwen, door hen naar de nieuwe catholijke school te zenden, welke hij te Christiania opgerigt heeft, en een twaalftal leerlingen tellen zal. Van Bergen is hij [illegible] naar Kongsberg gegaan, alwaar hij insgelijks aan eenige zich aldaar bevindende catholijken de heilige sacramenten toegediend heeft. Ook heeft hij er twee kinderen gedoopt.

Te Christiania teruggekeerd, heeft zijn eerw. er ook voor het eerst sedert drie eeuwen, het feest gevierd van den heiligen *Olaf*, koning en patroon van Noorwegen, die het meest bijgedragen heeft aan de bekeering van dat land tot het christendom.

Gij ziet hieraan dat er een begin gemaakt is maar er blijft nog zoo veel te doen! Het noodzakelijkste is, te Christiania eene catholijke kerk te bouwen, eene schoolmeester te vestigen en eenen zendeling te Bergen tot stand te brengen. Vooral [illegible] ste stad, waar zoo veel schepen aankomen, een catholijk priester veel nut stichten, ten [illegible] hoeve der bemanning dier schepen, welke dikwijls uit catholijken bestaan, die echter alsdan geene godsdienstige hulp vinden kunnen.

Hopen wij dat goede harten te hulp zullen komen aan de groote behoefte dier arme missie in Noorwegen. In eenen volgenden brief zal ik u over de godsdienstige aangelegenheden in Zweden schrijven; deze zijn in lange zoo troostrijk niet als die van Noorwegen. (*part. corr. van de l'Univers*)

NEDERLAND.

'S BOSCH 27 Augustus. Het Nationaal Concours van de Handboogschutterijen heeft eergisteren alhier, volgens programma in de societeit de Unie plaats gehad. De optogt welke zich ten 9 ure van het

stadhuis, onder het spelen en luiden der klokken, in beweging stelde, was allerschitterendst en leverde een waarlijk pittoresk gezigt op door de vaandels en de verschillende costumen der opgekomene schutterijen. De stoet, door de Verwerstraat heen trekkende, defileerde binnen het hek, over het plein, langs het hôtel van Z. Exc. den Gouverneur der provincie, terwijl elk muzijkkorps aldaar een stuk uitvoerde. Z. Exc. stond buiten het hôtel, en ontving den optogt met blijkbare voldoening en de meeste minzaamheid; terwijl eene aanzienlijke schare genoodigden op het balcon en aan de vensters het defile bewonderden. Zoodra de optogt in de societeit was aangekomen, is de wedstrijd begonnen, en heeft tot den avond voortgeduurd. Ten half negen ure kwam de Ed. Achtb. heer Burgemeester aan het lokaal, ten einde aan de overwinnaars het eermetaal uittereiken, hetgeen met de meeste plegtigheid, onder het houden van toepasselijke aanspraak [illegible] van Roermond plaats had. Twintig handboogschuttersijen waren tot het concours opgekomen. Onder dezelve zijn bekroond.

1. De Schutterij de Doelen bij Peeters, te Weert met hun eersten prijs of zilveren medaille.

2. De Schutterij Willem Tell, te Gemert, met den tweeden prijs of Zilveren medaille.

3. De Schutterij de Vriendschap, te Stratum, met den derden prijs of bronzen medaille, voor het schieten der meeste rozen.

4. De Schutter L. Remers, van bovengenoemde schutterij te Stratum, voor het schieten der meeste punten en

5. De Schutterij *Willem Tell* te Leijden, met eene bronzen medaille, als de verst komende.

Eene talrijke schare, zoo van leden der Unie, als van vreemdelingen en aanzienlijke bewoners der stad overdekten den geheelen tuin, het balcon en vulden de groote zalen der Societeit op. Deze [illegible] hartelijke eenstemmigheid onafgebroken heerschten, werd gesloten door een schitterend vuurwerk.

De stad had een [illegible] aanzien. Ontelbare vlaggen wapperden van de huizen der particulieren en openbare gebouwen, even als van de in het kanaal liggende vaartuigen. Onder deze laatste merkte men vooral op het prachtig Jagt *Appollo*, van den heer J. J. Aengenent, van Rotterdam, hetwelk voor de Unie lag en van onder tot boven met ontelbare vlaggen behangen was, en herhaaldelijk salutschoten ter eere der feestvieringe loste.

Gisteren heeft het muzijkfeest der societeit *Philharmonie* te Roermond, in de societeit de *Unie* plaats gehad. Ten elf ure werd het vermaarde gezelschap door de eerewacht van het stadhuis afgehaald en in optogt naar de societeit geleid.

Het zoude te beschrijven, dat de heerlijke en onovertreffelijke uitvoering der keurigste muzijkstukken door de harmonie en het daarbij behorende zanggezelschap, aan de toehoorders, die des avonds even talrijk waren opgekomen als gisteren, heeft doen genieten: hiertoe ontbreken ons de woorden, en willen wij dus niet beproeven er eene beschrijving van te geven. De vertoering was ten toppunt gestegen. Na den afloop van de harmonie-muzijk werd weder een vuurwerk afgestoken, hetwelk dat van gisteren in pracht en kunst nog overtrof, en eene ware verrassing voor de talrijke aanwezigen mag genoemd worden. Na het vuurwerk werd in de zaal der societeit bal gehouden, waar men zich tot laat in den nacht op de aangenaamste en meest [illegible] vijanden maakt heeft. Wat de societeit de *Unie* zelve betreft, het zij genoeg te zeggen, dat zij haren reeds gevestigden roem op eene waardige wijze gehandhaafd heeft, en hiervoor aanspraak op lof en toejuiching, welke haar dan ook niet ontbroken hebben, heeft ingeoogst. Dat meer dan eenmaal den Koninklijken Beschermheer, Prins Alexander, en tegelijk bemind en geëerd Geslacht herdacht werd, zal wel geene melding behoeven.

Heden (Woensdag) avond zal de Societeit *Philharmonie* van Roermond, in de zaal der Societeit, het aangekondigd Concert, ten behoeve van de algemeene armen, geven.

— De storm van den 19 deser heeft ook groote schade veroorzaakt aan de visschersvloot te Scheveningen; de meeste pinken zijn verstrooid langs de kust met schade uit zee teruggekomen, eene dezer, van den reeder J. H. Hagendoorn, is verbrijzeld geworden, doch de manschap met verlies hunner goederen gered, waardoor deze ongelukkigen in de diepste armoede gedompeld, en geen uitzigt hebben een ander vaartuig te bekomen om hun beroep voort te zetten.

— Men schrijft uit Amsterdam den 22 dezer:

Wij hebben hier dezen nacht een zwaar onweder gehad. Omstreeks 4 ure in den morgen sloeg een der bliksemstralen tegen den torenhoogen schoorsteen van de stoom-suikerraffinaderij van de heeren C. de Bruin en Zonen, in de Passeerderstraat, bij de Bazargracht. Langs den schoorsteen afdalende, heeft de bliksem het dunnere bovengedeelte slingerswijze opgescheurd, is hij, op het dikkere gedeelte zijnen weg langs de steenen teekenende, nedergedaald tot op het zware blaauwsteenen voetstuk, hetwelk hij verbrijzeld heeft, en is hij voorts, al lager dalende, nedergekomen op een paar der nevengebouwen van de fabrijk, op welke hij ook tandswijze de sporen van zijnen loop heeft geprent, terwijl voorts de daken daarvan door de van den schoorsteen vallende steenen nog ook beschadigd zijn. Hoewel de schoorsteen heden wordt gestookt, zal hij evenwel, zoo wij vernemen, van boven af tot zoo verre de opscheuring sterk afgebroken en op nieuw opgemetseld moeten worden. Met dankbaarheid mag het als een groot geluk worden opgenomen, dat de bliksem van buiten tegen den schoorsteen is gekomen, in plaats van daar binnen te slaan, want alsdan geen open uitgang vindende, zou hij wellicht binnen in de gebouwen de verschrikkelijkste verwoestingen hebben aangerigt; de geheele vernieling der fabrijk er misschien het gevolg van zijn geweest.

— Volgens het *Weekblad van het Regt*, zou het voornemen bestaan, om in eene van onze kleine hollandsche steden eene soort van privaatschool voor de regtsgeleerdheid opterigten, hoofdzakelijk tot [illegible] en voorbereiding van jonge lieden, die de gymnasia verlaten hebben, voor de academische examina; en zou aan het hoofd dezer inrigting geplaatst worden een, om zijne kunde en zijnen ijver gunstig bekenden regtsgeleerde. Men verzekert ook, dat reeds met 1 September aanstaande, aan deze zaak meerdere openbaarheid zal worden gegeven.

LIJH, 25 Augustus. Wenschelijk ware het, dat men in dezen akeligen tijd alhier overging tot de spoedige uitvoering eener geregelde waterlossing. Over de Maas te Dreumel, omtrent een half uur van hier, is men daarmede druk bezig, zoodat daaraan dagelijks 80 à 100 man werk vinden. Hier is de geringe klasse bijna den gansehen zomer, en nog op dit oogenblik zonder werk. In het verleden jaar waren vele aardappelen verrot, en dit jaar zijn ze bijna alle met de bekende besmettelijke ziekte aangetast, en vele moeten hier alleen in de aardappelenteelt hun bestaan vinden; andere leven van de fokkerij van varkens, doch deze levert ook dit jaar niets op, wijl nu reeds goed voedsel ontbreekt. Tot dusverre stond een groot gedeelte dezer gemeente nog onder water; onderscheidene boeren moeten den winter zonder, of zonder genoegzaam hooi voor hun vee, ingaan. Wanneer men daarbij nog in aanmerking neemt, dat in de vorige jaren alhier een en andermaal een hevige brand gewoed heeft, waardoor veen onberekenbare schade hebben ondergaan, en dat de longziekte onder het hoornvee hier eenige jaren geheerscht heeft, waaronder veel vee bezweken is, dan zal men wel overtuigd zijn, dat wij hier dringende behoefte hebben aan buitengewone en krachtige maatregelen, om de bestaande rampen te leenigen en de dreigende af te weren. De vruchten in de tuinen en op het veld zijn reeds niet veilig meer. (*Part. Corresp.*)

AMSTERDAM, 25 Augustus. Heden ochtend werd een nieuw aangelegd kerkhof voor Roomsch-Catholijken buiten de Raampoort, zeer nabij deze hoofdstad, ingewijd. Hetzelve grenst aan de kerk de Liefde, naar de Noordzijde beslaat het de oppervlakte van drie groote tot dit doeleinde aangekochte tuinen, is omstreeks 6 of 8 voet opgehoogd en door een houten rasterwerk of hek omgeven; terwijl de tuin, vroeger Nieuw Rozenburg genaamd, mede aangekocht en ingerigt is, om tot vervoer der lijken naar deze laatste rustplaats de gelegenheid te geven.

Omstreeks 10 ure begaf zich Z. Hoogw. de bisschop van Gorium, baron van Wykersloeth, in pontifikaal gewaad, vergezeld door een veertigtal priesters en achterdolgd door eene talrijk vergaderde gemeente van uit de kerk naar het kerkhof, en van daar weder, na de gebruikelijke zangen en plegtigheden der inwijding volbragt en eene treffende toepasselijke predicatie te hebben gehouden, in de kerk terug, alwaar door Z. Hoogw. eene solemnele Mis gedaan werd, waarbij een koor en orkest, bestaande uit toonkunstenaars en dilettanten dezer stad, onder leiding van den heer J. B. van Bree eene musikale mis uitvoerden. Ten 2½ ure waren de plegtigheden afgeloopen, die met al die orde en dien luister, voor zulk eene gelegenheid voegende, hadden plaats gevonden.

Moge de aanlegging van dit nieuwe kerkhof buiten de wallen onzer stad, en ten dienste der stedelingen, spoedig door nog andere worden opgevolgd, opdat de uitdampingen der in de kerken begraven lijken niet die gebouwen en de straten der stad verpesten. (*Handelsblad.*)

's HAGE, 25 Augustus. Nadat Z. K. H. de aartshertog Frederik van Oostenrijk, vrijdag jl. alhier was geamviceerd, heeft H. D. onmiddelijk een bezoek afgelegd bij Z. M. den Koning, en is bij die gelegenheid met het grootkruis der orde van den nederlandschen Leeuw begiftigd geworden. 's Avonds woonde de aartshertog eene soirée bij, welke door H. K. H. mevrouw de prinses van Oranje gegeven werd.

Zaturdag was er gala-diner aan het hof van H. K. H. de prinses van Oranje, waarbij Z. K. K. H. de aartshertog tegenwoordig was, en na den afloop, waarvan H. K. H., vergezeld van den aartshertog, de voorstelling in den koninklijken fransche schouwburg bezocht heeft.

LEEUWARDEN, 23 Augustus. Men vernemen dat uit sommige oorden dezer provincie de berigten zijn ingekomen van eene ziekte onder de varkens, die verontrustender moet zijn dan gewoonlijk, waarom de plaatselijke besturen zouden zijn aangeschreven, om opgave te doen van het getal varkens op den 15 Junij ll. aanwezig geweest en der hoeveelheid welke sedert dit tijdstip tot den 15 dezer maand ziek zijn geworden, met vermelding van de sterfte of herstel, en welke middelen in het laatste geval daartoe zijn gebezigd.

ROTTERDAM, 25 Augustus. Door de nederlandsche handel-maatschappij zijn, voor de maand September, bevracht geworden de navolgende schepen, als:

Voor Amsterdam: *Pollux*, kapt. A. P. Klein; *Christophorus Columbus*, kapt. K. Welgen; *Maximilegan Theodoor*, kapt. D. Boellouwer; *Anna en Elise*, kapt. C. J. Jaski; *Zeemanshoop*, kapt. G. J. Teensma.

Voor Rotterdam: *Mary en Hillegonda*, kapt. J. Martens; *Broderstroom*, kapt. N. H. Brouwer, van Dordrecht.

Voor Dordrecht: *Timor*, kapt. C. M. Berkhurst.

GRONINGEN, 21 Augustus. Men vernemt, dat,

van wege het algemeen gouvernement, de noodige orders zijn gegeven, om buitenlands een' aanzienlijken voorraad aardappelen aan te koopen, en dien voorraad in dit rijk tot een vast te stellen prijs aan de beurs te brengen, ten einde de ramp, welke door de ziekte onder dit product is ontstaan, zoo veel mogelijk, te lenigen. (*Prov. Gron. Cour.*)

LATERE BERIGTEN.

De baron Deffaudis, commissaris van den Koning der Franschen, is te Montevideo aangekomen, en heeft al dadelijk den franschen consul aldaar, den heer Pichon, doen erkennen.

De heer Gore Ouseley, engelsch minister te Buenos-Ayres, thans in overeenstemming met het argentijnsch gouvernement, wachtte nog slechts de komst van den baron Deffaudis en de handteekening van den generaal Oribe, om eene bepaalde schikking tusschen de oorlogvoerende partijen tot stand te brengen.

De handel te Buenos-Ayres was weder levendig geworden.

Men weet nog niet of te Rio-Janeiro (Brazilie) een nieuw ministerie aangesteld is.

Het ontslag van den griekschen minister Metaxas, die in het cabinet de russische partij vertegenwoordigde, bevestigt zich. Den 11 Augustus was hij nog niet vervangen. Overigens heerscht door het geheele land de volmaakste rust. Te Athene hoopte men, dat de wederoprigting van een homogeen ministerie aan het gouvernement eene vastere houding zou geven tegenover de partijen, die het de magt uit de handen willen rukken. Zeker althans is het, dat de benoeming der senatoren, aan den heer Coletti gehecht, de parlementaire stelling van het kabinet zal versterken.

Het schijnt dat de tegenstand tegen het nieuwe belastingstelsel, door den heer Mon in Spanje ingevoerd, slechts een voorwendsel is, hetwelk de partijen hebben in de hand genomen om te Madrid onrust te zaaijen. Langs de straten heeft men geroepen: Leve de Koningin! Leve de Constitutie! Weg met de tyrannen! Dit geschreeuw bewijst dat de beweging eene geheel staatkundige strekking had. Wien moet men het wijten? aan de progressisten? aan de *ayacuchos*? Dit weet men niet met zekerheid te bepalen; het geloofbaarst is, dat de twee partijen zamengespannen hebben om eenen opstand te verwekken, welken zij in een *pronunciamento* hoopten te zien overgaan. Het schijnt echter niet, dat die wensch verwezenlijkt zal worden.

De toestand van Spanje laat echter niet na zorgwekkend te zijn, en dit wordt het meest toegeschreven aan het misverstand, dat tusschen het kabinet en de gematigde partij ontstaan is.

In den avond van den 18 hebben in de wijk Las Tistillas ernstige wanorden plaats gehad. De koninklijke ex-vrijwilligers zijn uitgeloopen onder een oproerig geschreeuw, oude nationale garden hebben met een tegenstrijdig geroep geantwoord en daarop is de strijd ontstaan. Vele menschen zijn gedood of gekwetst.

Te Leipzig liep het gerucht dat aan alle dagbladen verboden was, voortaan iets [illegible] te maken omtrent de gebeurtenissen der jongste [illegible]. Men sloeg weinig geloof hieraan, uithoofde [illegible] besluit in strijd zou zijn met de saksische wetten. Het schijnt echter wel het geval te zijn; de [illegible] heeft althans geweigerd, het *imprimatur* te verleenen aan eene verklaring van 42 leden der [illegible], die deel hebben genomen aan de demping van den opstand van 12 Augustus, en welke verklaring voorzeker veel licht over de zaak zou verspreiden. Men verneemt ook dat de redacteuren van alle dagbladen van Leipzig op het stadhuis ontboden zijn, om voorlezing te hooren van een [illegible] besluit.

Het achtste slagtoffer van dien dag is heden ter aarde besteld; een ander werkman is [illegible] de gevolgen der bekomene wonden overleden.

De leden der commissie van onderzoek, door den koning ingesteld, zijn te Leipzig aangekomen.

Te Liverpool heeft den 21 Augustus een hevige brand de groote magazijnen der heeren Parry en Lightfoot, met al de zich aldaar bevindende goederen voornamelijk in suiker en katoen, bestaande, in de asch gelegd. Het verlies moet zeer aanmerkelijk zijn.

De prins von Metternich heeft aan den franschen afgezondene de verzekering gegeven, dat, op zijne bedenkingen, de hertog van Modena had afgezien van het huwelijk zijner dochter met den hertog van Bordeaux.

Ingezonden Stukken.

Mijnheer de Redacteur!

Wij hebben de opmerking, nopens de positie van de hoogleeraren der theologie aan 's lands hoogescholen in den *Noord-Brabander* van den 21 Augustus jl., met genoegen gelezen, die opmerking is ad rem! — Wij hopen, dat de Hooge lands Regering, te dezen aanzien, zoodanige verordeningen zal daarstellen, als behooren te bestaan in een land, waar grondwettelijk, het eene kerkgenootschap niet boven het andere mag bevoorregt worden, hetgeen, daadwerkelijk, het geval zoude zijn, indien de positie der hoogleeraren zoo als nu, men kan het niet ontkennen, te considereren is, als behoorende zij uitsluitend tot het zoogenaamd kerkgenootschap; neen, behaagde het de Hooge lands Regering, (en wie zoude haar dit betwisten kunnen?) ook in de godgeleerdheid qua wetenschap, hoogleeraren aan te stellen ten dienste van alle Nederlanders, van welke eene belijdenis ook, dan moeten dezen volstrekt niet in betrekking staan met eenig kerkgenootschap; — ieder waar vaderlander ziet met leedwezen de kerkelijke twisten ten nadeelen van allen, maar daar dezen in een land, waar vrije godsdienst grondwettelijk moet bestaan, niet zijn te weren, moet de Hooge Regering, allen beschermen in de regten die iedere religie heeft en dus zelve, geen regering, zich niet attacheren aan eene der gewettigde religien. Dit is het eenige middel, om de onaangenaamheden, die de maatschappij zoude kunnen te lijden hebben van de kerktwisten, zoo dragelijk als mogelijk is, te maken.

Een Protestant,
Vriend van Orde en Regt

B. den 24 Augustus 1845.

Advertentien

*** Diegenen welke iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan den onder het voorregt van boedelbeschrijving aanvaarde nalatenschap van Wijlen GOVERT VAN DE BRAAK in leven Herbergier, gewoond hebbende te *Driel*, in Boemelerwaard, en aldaar overleden den 17 Julij dezes jaars, worden verzocht daarvan voor den 15 September 1845 opgaaf of betaling te doen ten kantore van den Notaris HOFFMANN VAN HOVE, te *Zalt-Bommel*, of ten huize van C. VAN DE BRAAK, Fabrikant te *Driel*. Brieven *Franco*.

INSTITUTION
LITTERAIRE, SCIENTIFIQUE, COMMERCIALE,
sous la Direction
des Josephites
au Collège de la Ste. Trinité à LOUVAIN.

L'enseignement y est divisé en 3 Sections. La 1e Littéraire et Scientifique. La 2e Commerciale et Industrielle. La 3e. Facultative, y compris des cours à l'Université, pour lesquels l'occasion est fournie aux Elèves.

Dans la 1e. et 2e. Section l'enseignement comprend la religion (Catholique), les langues Hollandaise, Française, Allemande, Anglaise par gradations, la Géographie, l'Histoire, la Mythologie, la Déclamation. Les Mathématiques (aussi pour les Elèves, qui doivent se former pour l'école militaire) la Physique, la Calligraphie, la Comptabilité commerciale et industrielle en parties doubles, l'Arithmétique commerciale; le Droit commercial, Elémens d'économie politique et de l'histoire du commerce, Géographie et Statistique commerciale, Opérations de la Bourse etc. Tous ces cours s'achèvent en 4 années d'études, y compris la 3e Section facultative, comme: *La Mécanique*, la Chimie, le Droit Civil moderne, le Droit administratif, le Notariat. Tous les genres de dessin, peinture à l'aquarelle, Architecture, Musique vocale et instrumentale, Maintien, Gymnastique. Les cours de la 3e section comme facultatifs sont en dehors de la Pension, qui est

pour la 1e Section. 400 francs. } par
2e —— 500 francs. } an.

l'Etablissement se charge de tout le coucher à raison de 25 francs par an.

Pour plus de détails s'adresser à Mr. le Supérieur de l'Institut, à *Louvain*.

F. J. M. RITS, Notaris residerende te *'s Hertogenbosch* en *J. H. VAN DEN HAM*, Notaris residerende te *Boxtel*, zullen op *Donderdag den 4 September* 1845, provisioneel, en veertien dagen daarna, mitsdien op *Donderdag den 18 September* 1845, finaal, telkens des voormiddags ten elf ure, in het Logement het Fortuin te *Boxtel*, bewoond door J. M. OFFERMANS in het openbaar opveilen en verkoopen:

Het goed en aangenaam gelegen, met buitengewone zorg en kunde bewerkt, uitgestrekt

LANDGOED,

genaamd het *KINDERBOSCH*, onder de Gemeente *Boxtel*, gehucht *Lennisheuvel*, halfweg tusschen de dorpen *Boxtel* en *Oirschot*, bestaande in: eene sedert weinige jaren NIEUW, STERK en met SMAAK gebouwde **Landbouwerswoning** met Optrekje, en twee nieuw gebouwde SCHUREN met STALLEN, voorts ERVEN, TUINEN, BOUWLANDEN, WEILANDEN, HOOILANDEN, DENNEBOSSCHEN, HAKHOUT en DREVEN met gaarde EIKEN-, BEUKEN- en andere BOOMEN, te zamen groot **122** Bunders, [illegible] Roeden en **93** Ellen.

Te aanvaarden op 1 Mei 1845.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen ten kantore van bovengenoemde Notarissen en bij ALBERT VERSTEEG te *Boxtel*, bewoner van het gemelde pand.

Graanmarkt
VAN 's HERTOGENBOSCH

Van Maandag en Dingsdag 25 en 26 Augustus [illegible].

ROGGE Beste soort [illegible] a 7.00.
tweede id. [illegible] a 6.00.
BOEKWEIT beste f. 6.50 a f 7.00.
Heden hadden wij een partijtje Nieuwe BOEKWEIT ter de Markt en is verkocht voor 6.65.

De middelprijs van de Rogge [illegible] van 's Hertogenbosch is geweest £ 7.19 het mud, de zetting van het Roggebrood is 33 cents de drie Ned. ponden

Het Ned. pond Boter f 0,62 a f 0,70.

EINDHOVEN, den 26 Augustus 1845.

De prijzen der Granen zijn heden alhier geweest:
Een Nederlandsch Mud Rogge . . . f 6.92
— — Boekweit . . . 6.00.
— — Haver . . . [illegible]
— Pond Roggebrood . . . [illegible]
— — Boter . . . 0.54 a 56.

AMSTERDAM, 26 Augustus.

Tarwe met meer handel, vooral in entr. In entr.: 12[illegible] p. b. Pools. f 265, 132 p. Deensch f 268, 129 p. Rost. f [illegible] 128 p. b. Poolsche f 320; 325, 113 p. Groninger f [illegible]

Rogge prijshoudend: 120 p. Odessa f 208 bij partij [illegible] 118 p. Stettin f 196, 198 bij partij.

Gerst [illegible] prijshoudend met goeden handel, 112 p. [illegible] f 168, 170, 115 p. dito f 176, 118 p. dito [illegible] f 190.

Haver zonder handel.

Boekweit op de schoone vooruitzigten van het te veld staande gewas, was het artikel zeer slap en de [illegible] tot [illegible] van 160 per last uiterst beperkt en [illegible] 127 p. [illegible] f 225.

Koolzaad in den doen, op 9 vat in Oct. [illegible]

Raapolie dadelijk en op levering in een doen per 6 w. f [illegible] Vlieg. 38[illegible]; Sept. f 38[illegible]; Oct. 39 a [illegible]; Nov. [illegible] Dec f 39[illegible]; Mei f 38[illegible].

Lijnolie per 6 w. f 29[illegible] 28[illegible]. Hennepolie per 6 w. [illegible] Vlieg. f 32½.

Raapkoeken f 70 a 75. Lijnkoeken f 8[illegible] a 10[illegible].

Beurs van Amsterdam.

Dingsdag 26 Augustus, tegen vier uur.

W. S. 2½ pCt. 63[illegible]. Nieuwe 3 pCt. 7[illegible] [illegible] 4 pCt. 100[illegible]. Handelm. 168[illegible], 168. Rijn-Spoorweg 165[illegible]. Ardoins 510 p. st. 22[illegible] Dito Coupons [illegible] 3 pCt. 30[illegible] Oude Buiten 102[illegible] [illegible] Peru 2[illegible].

Ter Drukkerij van D. A. A. DE ROOY, te 's Bosch.